

Musalaba en Diere

Ne en odiechieng' Jumapil odhiambo madirom saa 9:00 ma ne ochakoe. Ne dhi rumo saa adek e odhiambono. Ang'o ma inyalo timo e seche auchiel? E pinywa ma sani, ma nigi teknoloji ma malo, inyalo oro e-mail e piny mangima kendo inyalo yudo mtoka kendo wuotho mairo 300 kata mokalo. Inyalo ng'ado ndege kendo wuok e giko mar pinyo nyaka e giko machielo. Nitie gik mang'eny ma inyalo timo e seche auchiel. To odiechieng'no ne otimore higni mokalo 2,000 mosekalo.

Ang'o ma ji notimo e seche auchielgo? Nyalo bedo ni mana kaka odiechieng' moro amora, japur moro nochung' kendo nochako ng'ado puothe nikech ne en kinde ng'ich kendo ne ochopo e kinde mar pidho. Miyo moro ma ne tiyo e ot ma an gadier ni nochung' kendo nochako bedo gi tije mag ot ma pile ka pile. Jauso moro noyawo duka mare, kendo ne otimo ohala mapek e odiechieng'no kuom seche auchiel, ka oikre ne Sabato kod giko juma mar Paska. Inyalo timo gik mang'eny e seche auchiel. To gik moko duto ma ne otimre e Yerusalem e seche auchielgo, kendo kuom wachno, gik moko duto ma ne otimre e piny mangima e odiechieng' duto ka oriw, ne gin gik ma ok nen maber ka iporo gi gik ma ne itimo e wi got miluongo ni, "Kalvari." Ne igoyo ng'at moro e musalaba, ng'at makende ahinya ma ne ogoye e musalaba mar Jo-Rumi. Ne en achiel kuom msalaba adek ma ne ochung' e odiechieng'no, ma ne en msalaba ma diere.

Owendo ma ne obiro e Yerusalem e odiechieng'no ne nyalo bedo ni ne oneno msalaba, noting'o wiye kendo paro ni, "Oh, achiel kuom nek ma kelo lit to dwarore mondo orit kuwe kendo orit bura makare." Jolweny mag Jo-Rumi ma ne omiye tichno ne ong'eyo mana matin kuom jalos bao ma rawera ma ne ok ong'ere ma ne ok oyie kwayo kata ng'ur kata ng'ur. Ne ok gin gi paro ni ng'atni ma ne ochung' e wi yathno ne nyalo bedo gimoro machielo mak mana Ja-Nazaret kende.

Oh, to gik moko ma ne ok ong'eyo ne ochako timore. Mokwongo, ne nitie mudho, mudho ma ne ng'ich molooyo ng'ich mar chieng'. Polo ne nigi mudho ma lich kendo ma chal gi mar mach ma ok tho. Ochalo mana ka Nyasaye, Wuoro, noloko wang'e piny, kata mondo ogol pi wang'e. Bang'e, ne nitie yiengni piny ma Mathayo nyisowa. Rumbrook moro ma ok ong'ere ma ne wuok e ich piny owuon ne omiyo kitego opogore. Jogo ma ne otwe e liel ne ogol oko mar tho ma ne omakogi. Ripot ne olandre e alwora duto mag Yerusalem kuom ringre jogo ma ne oiki ma ne wuotho gadier e yore; onge kiawa ni jogo ma ne ohero ne onenogi kendo ne owuoyo kodgi.

Oboke, ma en ng'injo maduong' ma ne ni e hekalu ma ne opogo kama maler gi "Kamaler Mogik," ne dhi ng'injo. Kabedo ma mana dichiel e higa kaka Jadolo Maduong' ne kawoe remo mar nyarombo ma ongee ng'ukni mondo owiye e wi kombe mar ng'uono mondo otim ng'uono, ma en misango ne oganda duto. Katenno ne borne romo fut 40 kendo ne en gi pek mar tani mang'eny. To ei seche auchielgo, ng'ato, gimoro, e yo moro noyiecho ng'injo maduong'no kowuok malo nyaka piny mana kaka lwete ariyo madongo ne ng'adoe. Mana kaka Nyasaye maduong' mar piny mangima ne wacho ni, jadolo maduong' osedonjo e Kamaler Mogik e okang' mogik, ma en Odiechieng' mogik mar Chiwruok. Ok bi dwarore ni odonj kuno kendo.

Omiyo, odiechieng'no ne ok en odiechieng' Jumapil ma kawaida. Yerusalem ne omaki e ng'wech mar gik ma ne ok onyal winjo tiendgi. Ji ne ochako bedo gi wuoro kaka ne gineno gik moko kendo kaka ne giwinjo gik mamoko. Be nyalo bedo kamano? Be nyalo bedo kamano? Ooyo! Ne ok nyal bedo kamano. Ng'atno mar Nazaret nyalo bedo gimoro ma ok en mana ng'at, gimoro ma ok en mana ng'at ma loso bao ma ne odak e Nazaret, kata gimoro ma ok en jaote. Chiegni ni inyalo winjo kaka oganda duto paro. Kuom adier, ne giwuoyo kuom wachno kuom odiechienge mang'eny kendo odiechienge mang'eny.

Be iparo Pentekost? Be iparo kaka ji 3,000 ne obatisi e odiechieng' achiel? Be isepenjori kaka ji 3,000 ne obatisi e odiechieng' achiel? Ne ok en mana teko mar lendo achiel kende. Ibiro neno gima ne otimore e Yerusalem e odiechieng'no ne en mana gik ma ji duto ne wuoyoe kuom jumbe abiriyo. Ang'o ma gik ma ne ok ong'erego duto ne nyiso? Kae Petro e Odiechieng' Pentekostno, ka Roho omiye roho, noyawo ranyisi. Ne owacho ni, "Mano ne en Wuod Nyasaye ma ne ni e musalabano." Mano e momiyo ne otimore.

Be isegachung' mondo ipar kaka en gima duong' ahinya e historia mar dhano? Kinde duto ipimo gi en. Buku duto, ma en Muma, gin weche ma iye. Historia duto mag Singruok Machon nyiso ni en kit gik ma biro timore. Koro type en ng'at, kama, kata gimoro e din mar Jo-Hibrania ma nyiso kata ma geno ng'ato, kama kata gimoro e Singruok Manyien. Kowuok e yo machielo, ne en ranyisi ma ne ni kuno ma nyiso kata ma geno gimoro kae. Kuom wacho adier, Singruok Machon opong' gi tipo mabeyo. Ka ikawo thuolo mar neno kendo winjogi, mano konyi mondo iket kanyachiel gik madongo ma Nyasaye omiyo kendo inyalo neno ni wachno en mana achiel kuom kinde duto ma osekalo, ma nyiso giko maromre ahinya.

Gik mabeyo ahinya e Singruok Machon gin gik ma nyiso gik ma ne dhi timore e wi yath mar ng'anjo. Be iparo nyasi mar Paska mokwongo? Ka ng'ich mar tuwo mar tho mar wuoyi mokwongo ne ng'anjo e piny Misri, en adier ni ne en ranyisi mar ng'ich ma ne dhi bedo e odiechieng' Jumapilno mana kaka ne onego Nyarombo e udi ka udi mag Jo-Hibrania e otienono mondo malaika mar tho okalo, kendo oweyo joodno maonge hinyruok. Ne oketo okang' mar kinde ma Nyarombo madier, Nyarombo mar Nyasaye, ne dhi negogo ka oyiene tho mondo okalo dhano kendo.

Kata ere kaka Sanduku mar Singruokno, Sanduku mar Singruok ma ok ong'ere ma ne onyisowa e Wuok 25 e Got Sinai? Be iparo nying' ma ne oumo Sanduku mar Singruok? Ne iluongo ni, "Kombe mag Ng'uono." E "Kombe mag Ng'uono"no dichiel e higa, jadolo maduong' ne donjo e Kamaler Mogik gi remo mar nyarombo maongee ng'ukni kendo ne oumo remo matin e wi Kombe mar Ng'uono mondo richo ogol oko. To ne en e musalaba kama ne oketie kombe mag ng'uono madier kendo kama ne ok oumo mana remo mar misango malong'o, to ne oumo ma ne dhi golo richo duto kuom kinde duto.

Kata ere kaka ne Jo-Israel ne osebedo ka ng'ur kendo ng'ur kendo timo richo kendo kendo Nyasaye nobologi e kind thuol ma nigi kwiri kendo ne gichako ng'ur kendo negi. Bang'e, bang' lamo, Musa nolosu thuol mar mula, nokete e wi yien kendo noting'o malo. Thieth ma ne giyudo kuom tho ma ne gin-go ne en mar nono kendo ji duto ne nyalo yudo. Kata kamano, ne nyaka gikaw okang' moro e wi gik ma ne gitimo. Ne nyaka girang' kuome mondo gibed mangima. To kuom timo kamano ne ok giyudo thieth nikech ne en mar nono ne ji duto. Ka gineno thuol mar mula ne ok gitiyo to ne gikawo okang' mondo gibed mangima. (Kwan 21) Yesu nowacho e Johana 3, mana kaka thuol mar mulano, "Ka ating'a malo, abiro ywayo ji duto ira." Anyalo miyou dozen ariyo mamoko, to Singruok Machon chalo gi ranyisi maduong' ma nigi asere ma wacho ni, "Yo maeni dhi e musalaba. Yo maeni dhi e musalaba."

Bang'e ka Yesu nobiro, nodak nikech mano. Ne odak nikech musalaba.

Chakre kinde ma ne pod en nyathi, msalaba ne oketo tipo mare e nyime. Chakre odiechieng' ma ne obiro e pinyini e Betlehem kama ne onge ot ma ne odakgo. Ne owacho e kindeno ni, "Onge kama inyalo dak e pinyini. Ok ibi yudo kama inyalo dak kae. Ibiro kwedi kendo kata ibiro goye e musalaba."

Injili ondikonwa weche mopogore opogore ma ok okalo apar gi ariyo ma nyiso kaka Yesu nowuoyo kuom tho mare owuon. Aparo kuom Matayo 16 ka en kaachiel gi jopuonjre ne gin gi R & R (yueyo kod yweyo) matin e Kaisaria, Filipi. Yesu nopenjogi niya, "Uparo ni an ng'a?" Bang' ka ne gisegolo paro, weche ma ne giwacho e yo, Petro nene onene kendo nowacho ni, "In Kristo, in Wuod Nyasaye Machiwo." Yesu nowacho ni, "Imor, Simon wuod Yona, nikech ok en ring'o kod remo ema onyisoi wachni, to Wuora ma ni polo." Yesu ong'eyo sani ni chwogo, ma ne dhi dhi nyime gi gima ne dhi tho nikech ne ochako winjo tiend wachno. Verse 21 wacho ni, mapiyo, chakre e kindeno, Yesu nochako lero ne jopuonjrene, kaka onego odhi Yerusalem kendo oyud masira mang'eny e lwet Jodongo, Jodolo Madongo, kod jopuonj mag Chik; ni nyaka onege kendo e odiechieng' mar adek, obiro chier.

Ne owacho wach machal kamano e Matayo 17, 20, 21. E Matayo 26 e kindeno .*Chiemb Midhiambo Mogik*, Ne owachonegi kendo ni, "Abiro nega." E seche machuokgo bang' mano e puoth Getsemane, ne oling' piny e wang'e kendo nopenjo ka nitie yo machielo, nong'eyo ni en nikech giko ma kamano ema ne onyuolee. Musalaba ne en gima Yesu nobirogo kae, kendo kinde duto nong'eyo mano.

Sigana Manyien duto nyiso wachno. Paulo nowacho kama, "Jo-Yahudi dwaro ranyisi mag hono, to Jo-Grik dwaro rieko, to wan walando Kristo ma ne otho e yath: en gino ma nyalo ketho Jo-Yahudi, to Jo-Yahudi en fuwo." (1 Jokorintho 1:22, 23) "Nimar ne aneno ni ok abi ng'eyo gimoro ka an kodu mak mana Yesu Kristo kod ng'at ma ne ogoye e musalaba." (1 Jokorintho 2:2) "Ok onego abed gi nyadhi mak mana kuom musalaba mar Ruoth Yesu Kristo." (Jo-Galatia 6:14) Be ineno weche adekgo? Paulo nowacho ni, "Gima ang'eyo en mana Kristo ma ne ogoye e musalaba." Bang'e nowacho ni "Gima alando en Kristo ma ne otho e musalaba." (1 Jokorintho 1:23) "Gima amorgo en mana musalaba mar Kristo, Yesu ma ne otho e musalaba."

(Jo-Galatia 6:14) "Ne an, dak en Kristo, to tho en ber" nikech ne ogoye e musalaba. (Jo-Filipi 1:21)

Jowete, udhi e Muma, Singruok Manyien, lendo ka lendo ma Paulo kata Petro olando ubiro neno, lendo moro ka moro kuomgi ne oketo pachgi kuom Goro Yesu e Musalaba kod Chier. Omiyo kata obedo ni en Singruok Machon, Singruok Manyien kata Muma duto, msalaba en gima duong' ahinya.

Higni mokalo e lweny mar nam mar piny Ingesa e meli maggi madongo mag ng'ado nam ne giloso ng'injo ma bulu nyaka e diere mar ng'injo ma ne ibiro tiyogo mar ting'o ng'injo maduong' nikech ne gidwaro ni ng'injono obed ma ng'ato nyalo ng'eyo mopogore. Kapo ni ne dwarore ni giting'e malo e kinde ma nitie gimoro ma nyalo kelo hinyruok, mondo giring' ne wasiki kata mondo kik giyud yamo mager, ne gidwaro ng'injo ma ne nigi ng'injo ma bulu ma ne dhi ng'injo e kindgi chuth. Musalaba onego obed kamano. Kinde duto nenore kendo kinde duto ng'ato nyalo yudo. En gima duong', ok mana e bugni kende, to bende e ngima owuon. Owinjore obed e kind gik moko duto ma watimo; ng'eny mar kit ngima marwa, ng'eny mar ngima marwa mar ot, ng'eny mar ngima mar tich kod ngima mar skol. Kapo ni watero Yesu kod musalaba mare oko mar diere, wabiro wito gik moko duto.

Be iseneno gik ma ondik e wi gik ma ondiki ni, "Kebo mar Rieko Oiki Kae?" Mano e gima weche mag musalaba nyiso. Ibiro e achiel kuom wechego, igolo piny kendo nitie teko kuno—ma en gino duto ma kelo teko e ngima wa ka wabiro mana kawo thuolo mar winjo tiend wachno. Weche ma Yesu nowacho mogik ne gin "Oserumo." (Johana 19:30) Ang'o ma osetieko? Paro mar Nyasaye mar warruok kuom dhano duto oserumo. Luoro ma dhano nigo kuom tho oserumo. Teko mar bedo gi ketho oserumo. Gik ma ok ong'ere ma biro timore kiny oserumo.

Gik ma luwogi e sula ma kawuono biro wuoyo ahinya kuom weche abiriyo ma ok nyal yie ma Wuod Nyasaye nowacho ka en e ringruok mar dhano. Ok ang'eyo kuomi, to kuoma, onge gima ne nyalo kelo mijing'o ahinya e ranyisi duto mar drama mar Nyasaye ma waluongo ni msalaba molooyo weche abiriyo ma Yesu nowacho. Ang'o ma ibiro wacho ka in e yo ma ibiro thogo? Ka dine en kum ma ng'ato nyalo ng'adone bura mogik kaka Yesu ne oyudo, to ibiro bedo gi chir mar wacho ang'o ka in ng'at ma ng'adone bura e wi yath?

Yesu noyiero maber weche ma ne obiro wacho e wi yathno. Ne ok gin weche ma ne owach mana gi ng'at moro ma ne otho nikech yie mare. Ne gin weche ma ne owach gi Nyasaye owuon gi gombo mondo omiwa gik moko ma ne nyalo konyowa ng'eyo tiend yath ma ne ochung'ne ng'atno ma ne ok nyal ng'ere.

1. Wuoro, wenegi kethogi nikech ok ging'eyo gima gitimo .(Luka 23:34)

Mago gin weche mag weyo ne ji richogi. Ne jowinjogo ma ne ni machiegni, to ne odhi mabor molooyogi.

2. Kawuono ibiro bedo koda e polo .(Luka 23:42, 43)

Yesu nolokore ne jakuono kendo nowacho weche mag yie ne jaketho ma ji duto ong'eyo, ng'at mogik e piny ma ibiro paro ni owinjore obed e paradiso e odiechieng'no. Ng'at moro, ma ne ok chal gi Yesu, ne nitie nikech ketho ma ne otimo.

3. Miyo ma jahera, kae wuoyi mari, kendo ne japuonjre (Johana), Mae en minu. (Johana 19:25)

Weche mag kweyo chuny, kata e kind lit mare, weche mabeyo mag kweyo chuny.

4. Nyasayena, Nyasayena, ang'o momiyi iweya?

(Matayo 27:46)

Ang'o ma wechego nyiso? Weche mag pogruok, pogruok marach ahinya to pogruok ma ne nyaka timre kapo ni wabiro dak nyaka chieng'.

5. Awinjo riyo kaachiel (Johana 19:28)

Weche mag dhano nyisowa ni Yesu ne ok en ng'at moro ma ng'iyoyi gik moko, ne en mana kaka in kod an. Ne owinjo lit, ne en gi riyo kaachiel, ne en gi kech kendo ne ong'eyo lit ma ne wan-go.

6. Osetieko. (Johana 19:30)

Weche mag loch. Weche madongo molooyo ma ne osewacho.

7. E lweti ema aketo chunya (Luka 42:36)

Weche madongo mag chiwruok mogik.

Musalaba en chuny yie marwa. En gima duong' ahinya e gima wachung'ne. En mana gimomiyo wanyalo chokore kaka oganda mar yie.

Ne aringo gi ranyisi moro mar ndalogi e juma ni ma aluor ni nyiso chal mar ji mang'eny ahinya, kendo kuom wachno, kanisa mang'eny ahinya. Misano wuoyo kuom kanisa moro ma ne ogero ot manyien chuth. Ne gitimo maber ahinya kendo bang' kar migao ne giloso oboke ma ne wacho ni, "Walando Kristo ma ne otho e musalaba." Kae piny e kona ma piny ne giketo yien matin ma ne oting'o e pong', achiel kuom yien mag mzabibu ma ne dhi ng'iel ma ne dhi bedo kaka dhi malo e wi ohinga mondo otimgo gik ma itiyogo e loso gik moko. Ka kinde ne dhi, yiend mzabibu nochako dongo kendo kaka ne odongo, kanyakla nochako bedo mayom. Bang' kinde, ne oumo wach mogikno ni "ogoye e musalaba." Gigo

somo ng'et ranyisi ma ne onyis mana ni, "Walando Kristo" en adier ni ok kamano ahinya msalaba mana Yesu maber ma ne ohero ji ma ne nyiso ng'uono kuom dwaro duto. To yien mar mzabibu ne dhi nyime dongo kendo kanyakla ne dhi nyime bedo mayom kendo bang' kinde, mana weche ma wacho ni, "Walando," ema ne nyiso. Bang'e ne gisebedo mana ka wigi owil gi Kristo. Paro duto ne en injili mar dhano, din mar dhano ma dwoko dwaro mag dhano, ma manyo dwoko moro amora, to ok en msalaba. Gikone yien mar mzabibu ne odhi nyime dongo nyaka gima ne odong' ne en wach ma wacho ni, "Wan." Ne alamo Nyasaye ni e ngima marwa, pod walando Kristo ma ne otho e musalaba.

Ka ipenjori kaka musalaba ni e diere mar ngimani owuon, duok penjo adek gi e chunyi sani.

1. Bende msalaba miyo ibedo gi gombo mar goyo erokamano? Be ipodho piny e nyim mano kendo idwoko erokamano ne Nyasaye kuom adier owuon ni dhoudi mag polo oyabere nikech mano?

2. Bende msalaba goloi kuom bedo gi ketho? Kata be iting'o ng'injo ma opong' gi sanduku; ok oketo kethono e wi yath mondo otim tich ma ne oketne mondo otim?

3. Bende msalaba miyo iweyo Nyasaye pile ka pile? —Be itho e musalaba mari iwuon kendo iweyo Kristo odak ei?

Kapo ni ok inyal dwoko penjo adekgo sani maber kaka idwaro, an gi geno kendo alamo ni nyaka chop wabiro tieko puonjruokni, ngimani oselokore ..1250 - tarik 18 dwe mar ariyo higa mar 1996